

Stichting Erfgoed 40-45, gemeenten Valkenswaard en Waalre

Terugblikken en Herdenken

Beste lezers,

In deze editie van onze nieuwsbrief nemen we jullie mee op een reis door recente gebeurtenissen die onze stichting bijzonder raken en ons werk verder versterken. We kijken terug op een bijzondere avond, onze allereerste adoptantenavond. Dit was niet alleen een kans om nieuwe mensen te ontmoeten en meer te leren over de persoonlijke verhalen achter de adoptie van herdenkingsstenen, maar ook een moment om te reflecteren op de impact die we samen maken in het bewaren en delen van geschiedenis.

Een ander bijzonder moment dat we graag met jullie delen, is de onthulling van een nieuw monument in Arendonk. Dit monument herdenkt de slachtoffers die niet alleen begraven liggen op de militaire begraafplaats in Valkenswaard, maar ook de vele andere slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog die in de regio omkwamen. Het is een krachtig symbool van onze gezamenlijke herinnering aan hen, en een blijvende plek voor reflectie en eerbetoon.

Daarnaast delen we een uitgebreid verslag van een bijzonder bezoek aan Oberndorf am Neckar, in Duitsland, waar enkele van onze stichtingsleden de sporen bezochten van de vele dwangarbeiders die daar tijdens de oorlogsjaren verbleven. Het is een indrukwekkende ervaring om deze plaatsen van herinnering te zien, waar ook mannen uit onze regio verbleven, vaak onder erbarmelijke omstandigheden. Hun verhalen, die wij proberen levend te houden, verdienen onze voortdurende aandacht en respect.

Tot slot zijn we bijzonder trots op een recente schenking die we hebben mogen ontvangen. Deze schenking, die onze stichting verder ondersteunt, is een geweldige bijdrage aan ons werk en helpt ons de verhalen van de Tweede Wereldoorlog levend te houden voor toekomstige generaties.

Hoewel we in deze nieuwsbrief niet uitgebreid ingaan op onze plannen voor de nabije toekomst, willen we jullie alvast laten weten dat we met nieuwe initiatieven bezig zijn die we in de komende maanden graag met jullie zullen delen. Jullie mogen dus zeker nog meer van ons verwachten!

We hopen dat deze nieuwsbrief jullie raakt en inspireert, en we willen jullie danken voor jullie voortdurende steun. Samen zorgen we ervoor dat deze belangrijke verhalen niet vergeten worden.

Veel leesplezier! ●

Terugblik op de eerste Adoptantenavond – een avond van ontmoeting en inspiratie

Op woensdagavond 28 mei vond in het Huis van Waalre onze allereerste adoptantenavond plaats – een bijzondere bijeenkomst die helemaal in het teken stond van ontmoeten, verbinden en inspireren.

De opkomst was uitstekend. We waren vereerd met de aanwezigheid van mevrouw Van de Goor, loco-burgemeester van Waalre, en de heer Looijen, burgemeester van Valkenswaard. Samen onderstreepten zij het belang van herdenken en herinneren namens beide gemeenten.

Na een hartelijke ontvangst met koffie en thee namen de aanwezigen plaats in de zaal. Om 19.30 uur opende Vera Smiggels, gastvrouw en vertegenwoordiger van de stichting, de avond met een warm welkomstwoord. Ze lichtte het programma toe en benadrukte het doel van deze eerste bijeenkomst.

De geschiedenis van de begraafplaats werd verteld door de secretaris van de stichting: Raimondo Bogaars.

Daarna kreeg secretaris Raimondo Bogaars het woord. Hij sprak over de betekenis van de adoptantenavond en gaf een presentatie over de geschiedenis van de Britse begraafplaats.

Vervolgens introduceerde Vera de gastspreker van de avond: de heer Samuel (Miel) Andriess. In een aangrijpend en persoonlijk verhaal vertelde hij hoe hij als Joodse baby tijdens de oorlog werd opgevangen bij het gezin Verhees in Helmond. Zijn ouders waren ondergedoken in Waalre, waar zij voor 15 gulden werden verraden en opgepakt. Via

Kamp Westerbork zijn zij uiteindelijk in Auschwitz vermoord.

De heer Andriess sprak niet alleen over wat er met zijn ouders was gebeurd, maar ook over hoe de oorlogservaringen zijn leven hebben beïnvloed: hoe hij is opgegroeid met de gevolgen van dit verlies, hoe hij deze geschiedenis heeft verwerkt, en hoe het hem als mens heeft gevormd. Zijn verhaal bracht de zaal tot volledige stilte.

Tot slot presenteerde Gijs van Vijfeijken, namens de stichting, een overzicht van de activiteiten van het afgelopen jaar, de huidige stand van zaken en de plannen voor de toekomst. Na afloop was er ruimte voor vragen uit het publiek. Er ontstonden boeiende gesprekken over de mogelijkheden en regels rondom het adopteren van een graf, over het contact met nabestaanden en andere betrokken onderwerpen.

De avond werd informeel afgesloten met een borrel, waarbij veel adoptanten elkaar beter leerden kennen en in gesprek gingen met de aanwezige bestuursleden van de stichting.

We kijken met trots en voldoening terug op een geslaagde eerste adoptantenavond. De warme sfeer, de open gesprekken en de persoonlijke verhalen maken duidelijk hoe waardevol deze ontmoeting was. We hopen dan ook van harte dat we dit initiatief een passend vervolg kunnen geven. ●

Applaus voor het verhaal van Samuel Andriess.

Vera Smiggels was de gastvrouw voor de avond.

Samuel verteld zijn indrukwekkende verhaal.

Een presentje voor de spreker

Gijs van de Vijfeijke ligt de ambities van de stichting toe.

Foto's: Evert Meijs

Stichting Erfgoed 40-45, gemeenten Valkenswaard en Waalre

Terugkoppeling vragen uit het publiek

Tijdens de adoptantenavond van de stichting kregen adoptanten de gelegenheid om vragen te stellen. Daar is goed gebruik van gemaakt. Enkele veelgestelde vragen lichten we hieronder toe, zodat ook degenen die niet aanwezig waren op de hoogte zijn.

Er kwamen vragen binnen over het contact met nabestaanden van de militairen die op de begraafplaats liggen. De stichting gaf aan dat dit mogelijk is, maar dat hier enkele aandachtspunten bij horen.

Vanwege de privacywetgeving (AVG) mogen wij geen contactgegevens van nabestaanden of adoptanten doorgeven zonder uitdrukkelijke toestemming. Wanneer wij een verzoek tot contact ontvangen, benaderen wij de betrokken partij – afhankelijk van wie het initiatief neemt. Pas wanneer beide partijen hiermee instemmen, kunnen wij de gegevens met elkaar delen.

Soms verloopt het contact met nabestaanden (of adoptanten) helaas moeizaam. Het kan voorkomen

dat een verzoek wordt doorgestuurd maar dat er geen reactie komt. In zulke gevallen ligt het buiten onze macht; we doen ons uiterste best, maar kunnen niets garanderen. Belangrijk om te weten is dat we van veel militairen helaas geen contactgegevens van de nabestaanden hebben.

Uit de gestelde vragen bleek ook dat nog niet iedereen weet hoe je meer informatie kunt vinden over een geadopteerde militair. Dat kan via de website van de begraafplaats. Volg hiervoor deze stappen:

Ga naar het menu **INFO**. Kies vervolgens voor **THE MEN**. Er verschijnt een alfabetische lijst. Klik op de **EERSTE LETTER** van de achternaam van de militair. Er verschijnt dan een overzicht met namen. Klik op de juiste **NAAM** om naar de betreffende pagina te gaan. Let op: van sommige militairen is minder informatie beschikbaar dan van anderen.

We hopen dat dit meer duidelijkheid geeft. Voor verdere vragen is de stichting uiteraard altijd bereikbaar. ●

Bezoek aan Oberndorf am Neckar

De stichting Erfgoed 40-45 heeft zich de afgelopen jaren gezet om de relatie tussen Valkenswaard en Oberndorf am Neckar op te bouwen en uit te breiden. Wat je er ook van mag vinden één ding is zeker "het lot heeft onze steden in de Tweede Wereldoorlog met elkaar verbonden".

Onder het motto: "Verbinden en Ontmoeten" hebben leden van de stichting 2 jaar in overleg met burgemeester Ederveen, Valkenswaard24 en de VOS gewerkt aan de relatie tussen beide steden.

Op 14 september 2024 werd de burgemeester van Oberndorf am Neckar, Matthias Winter, door de gemeente Valkenswaard uitgenodigd om de herdenking van 80 jaar bevrijding mee te vieren. Voor het eerst in de Valkenswaardse historie wapperde er een tijdens een herdenking een Duitse nationale vlag, naast de Amerikaanse en Nederlandse vlag. Ook de aanwezigheid van de burgemeester van Oberndorf am Neckar, Matthias Winter, tijdens het bevrijdingsconcert van de Volharding was een belangrijk signaal.

Als stichting proberen we verbindingen te leggen en begrip te kweken voor elkaar. We

Het stadswapen van Oberndorf am Neckar aan de muur van een gebouw.

mogen immers de Tweede Wereldoorlog niet vergeten. We zijn er van overtuigd dat als je elkaar beter leert kennen er meer begrip ontstaat en er minder kans op oorlog is.

Als stichting streven we er naar de relatie tussen Oberndorf am Neckar en Valkenswaard verder uit te bouwen door ook andere partners erbij te betrekken om zo te komen tot een mogelijke stedenband.

Het bezoek

Van 22 tot en met 25 juni 2025 heb ik met mijn vrouw een bezoek gebracht aan de Duitse stad Oberndorf am Neckar. Het doel van ons bezoek was het dagboek van Arnoldus van Daal terugbrengen

Ans vd Loo krijgt uitleg in de expositie van de wapenfabriek van Mauser.

Ans en Theo van de Loo (stg Erfgoed 40-45), Matthias Winter (burgemeester) Simon Zimmermann (stadsarchivaris)

naar de plaats waar het geschreven is. We werden zeer hartelijk en gastvrij ontvangen door de burgemeester van de stad, de heer Matthias Winter. Op maandag 23 juni werd het dagboek aan hem overhandigd. Dit dagboek vertelt wat deze Valkenswaardse sigarenmaker heeft ervaren tijdens zijn gedwongen verblijf als gevolg van de "Arbeitseinsatz". Hij werkte daar in de Mauser wapenfabrieken. Het spoor van zijn dagboek hebben we proberen te volgen. Verschillende plaatsen waren er nog, zoals de Augustijnerkerk, het "oude" raadhuis, het station, een deel van de Mauser fabrieken en diverse huizen in het centrum. Het besef dat mannen uit ons dorp daar gelopen hebben tijdens

Afbeeldingen van de expositie in het stadarchief van Oberndorf.

hun gedwongen verblijf was heel bijzonder. Ook de opmerking uit het dagboek dat het een “kookpan” was werd duidelijk zichtbaar. De stad Oberndorf am Neckar is gelegen in het dal van de Neckar. Het geheel is omgeven door heuvels. Wij mochten ook ervaren wat een “kookpan” was bij 34 graden. Het dorp en de Mauserfabriek werden door staalkabels (vliegersperre) tussen de heuvel beschermd tegen bombardementsvluchten door de geallieerden.

De burgemeester Matthias Winter was nog steeds onder de indruk van zijn bezoek aan Valkenswaard (afgelopen september) en het feit dat hij in Valkenswaard zo vriendelijk door de inwoners was aangesproken en een zo prominente rol bij de herdenking had gekregen. .

Het stadsarchief

In het lokale museum werden we rondgeleid door Simon Zimmermann, militair historicus en directeur van het museum. Het “Waffen und Heimatsmuseum” bestaat uit twee delen. Een gedeelte is in zijn geheel gewijd aan de wapens die door de jaren heen geproduceerd zijn bij de Mauser fabrieken. Een ander deel bestaat uit het stadsmuseum. Hier is een beperkt gedeelte dat aandacht besteedt aan de Tweede Wereldoorlog en de vele dwangarbeiders die in de stad gewerkt hebben. De burgemeester gaf aan dat aan het einde van de oorlog opdracht was gegeven om zoveel mogelijk te vernietigen. Zo werd het opvoedingskamp “AISTAIG” enkele dagen voor de aankomst van de Franse troepen platgebrand. De gevangenen werden overgebracht naar een

ander kamp in de buurt van Stuttgart.

Ook alle archieven in Oberndorf tussen 1939 en 1945 werden vernietigd. Zij hebben weinig documenten en foto’s uit die periode. De stad is bezig met de bouw van een veel groter museum, waarin ook meer aandacht kan zijn voor de oorlogsperiode. Als stichting vinden we het belangrijk dat er meer plaats in het museum komt voor de dwangarbeiders van

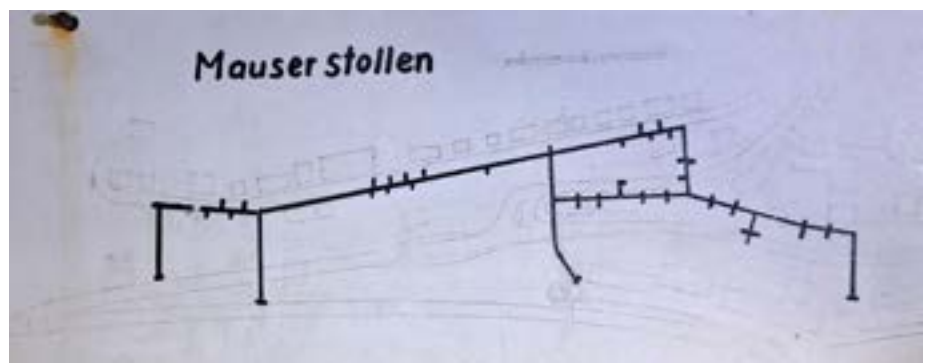
Valkenswaard. Daarvoor hebben we in ieder geval bij de burgemeester gepleit en we hebben afgesproken dat we gaan proberen om het museum van meer informatie te voorzien.

Ook hebben we verschillende propagandafoto’s gezien. Om de foto te maken van het “Russenlager” hebben ze eerst alle nog goed uitzijnde personen vooraan op de foto gezet.

Ook zijn alle borden op de foto vol met eten en staan er flessen wijn op tafel. In werkelijkheid was er nagenoeg geen eten en zeker werden er aan tafel geen flessen wijn gedronken.

Bunkers onder de stad.

Zeer speciaal was de uitnodiging voor een bezichtiging van de bunkers onder de stad. Om de dwangarbeiders van de Mauserfabrieken te beschermen tegen de regelmatige bombardementen werden door krijgsgevangen en dwangarbeiders van het opvoedingskamp

Een plattegrond van de ondergrondse bunkers in Oberndorf.

Boven: De ondergrondse gangen.

Rechts: Buch der Erinnerung.

Onder: Theo en Ans bij het Buch der Erinnerung.

“AISTAIG” tunnels in de bergen gegraven. Veel van deze tunnels, die onder de gehele stad liepen, zijn inmiddels ontoegankelijk gemaakt. Op verzoek van de burgemeester werd door spelonkoloog Wolfgang Strittmatter een rondleiding in een van de nog toegankelijke bunkers verzorgd. Een gangenstelsel van meer dan 1400 meter dat met de hand was uitgehakt. Deze bunker bood plaats aan 3000 tot 5000 arbeiders. Voor de Duitse arbeiders uit Oberndorf am Neckar waren gereserveerde plaatsen gemaakt. De wanden van de bunkers werden bezet met beton met daarin kleine stukjes staal verwerkt, zodat het geheel als gewapend beton werkte. In de bunker werd een in het beton gekraste naam gevonden van een Nederlander. Ten behoeve van het stadsarchief doen we als stichting onderzoek naar verdere gegevens.

Herdenking van slachtoffers

De stad Oberndorf am Neckar heeft ter herinnering aan de slachtoffers van de oorlog een monument laten maken. Het is genaamd: “Buch der Erinnerung”. Het monument bestaat uit verschillende stalen platen in de vorm van bladzijden in een boek. Daarop staan alle namen van de dwangarbeiders, overleden kinderen van dwangarbeidsters, overleden slachtoffers van de Holocaust en overledenen ten gevolge van Euthanasie die in Oberndorf am Neckar omkwamen. Ter herdenking van de drie Valkenswaardse / Waalrese overledenen, maar ook voor alle andere slachtoffers, hebben we, namens Stichting Erfgoed 40-45, bij dit monument bloemen gelegd. Het was een indrukwekkend en bijzonder moment.

We hebben samen een leerzame reis gemaakt en zullen in de toekomst zeker nog meer informatie uitwisselen en werken aan een uitbreiding van de relatie tussen onze steden. We zijn immers door het lot met elkaar verbonden.

Theo en Ans van de Loo ●

Mogen uns die Geschichten der Zwangarbeiter in unserem gemeinsamen Bemühen vereinen, eine wiederholung verhindern und überall die Menschenwürde gewährleisten. Ihr Leiden darf nicht umsonst gewesen sein.

Mogen de verhalen van de dwangarbeiders ons verenigen in onze gezamenlijke inspanningen om herhaling te voorkomen en overal de menselijke waardigheid te waarborgen. Hun lijden mag niet voor niets zijn geweest.

Stichting aanwezig bij onthulling WOLL-monument in Arendonk (B)

Op 10 mei jl. waren wij als Stichting Erfgoed 40-45 Valkenswaard en Waalre uitgenodigd voor de plechtige onthulling van een nieuw herinneringsmonument in Arendonk, België. Langs het kanaal werd een bijzonder eerbetoon gerealiseerd, bestaande uit cortenstalen zuilen met informatiepanelen over de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Centraal staat de strijd van het 2e Bataljon van het Monmouthshire Regiment, dat op 24 en 25 september 1944 in deze omgeving hevige gevechten leverde tegen de Duitse bezetter. Deze confrontaties eisten een zware tol: meerdere militairen sneuvelden, waarvan er achttien hun laatste rustplaats vonden op de militaire begraafplaats in Valkenswaard.

Tijdens de plechtigheid spraken onder anderen de burgemeester van Arendonk, de schepen van Cultuur, en de initiatiefnemers van het monument: Karel Lavrijsen en Staf Lasters, vertegenwoordigers van de Arendonkse Werkgroep voor Erfgoed en Geschiedenis (AWEG).

Wij kijken terug op een indrukwekkende en respectvolle bijeenkomst, die opnieuw onderstreept hoe belangrijk internationale samenwerking en herdenking blijven — ook over de grens.

Staf Lasters en Karel Lavrijsen

Bij de onthulling van het monument gaven de heren Staf Lasters en Karel Lavrijsen de volgende toespraak:

Geachte genodigden,

Vandaag wil ik jullie meenemen naar de septemberdagen van 1944, toen de bewoners van onze gemeente, na 4 jaren van ellende, ongeduldig op hun bevrijding wachtten. Wat begon met een snelle opmars van de geallieerden door België, eindigde in een bloedige strijd aan de Grens, hier in de Kempen.

Na de bevrijding van Antwerpen op 4 september leek het erop dat de toegang tot de haven veiliggesteld was. Maar in plaats van een aanval richting de monding van de Schelde, verplaatsten de gevechten zich richting Geel en Turnhout met als voornaamste obstakel de kanalen in de Zuiderkempen, het Albertkanaal en het kanaal Bocholt-Herentals. Misschien hadden de Duitsers informatie opgevangen over de plannen van de geallieerden om Operatie Market Garden op 17 september te starten?

De Duitsers verwachtten in ieder geval een aanval op de as Geel-Turnhout en begonnen zich stevig in te graven. Vanaf 14 september legden ze langs dit kanaal, van Rijkevorsel tot op dit punt verdedigingslijnen aan. En op het punt waar we hier staan draaide men het binnenland in om parallel aan de weg Turnhout-Eindhoven de verdediging verder uit te bouwen: tankvallen, mijnevelden, schuttersputten, boobytraps in huizen — werden aangelegd, vaak met de gedwongen hulp van de lokale bevolking.

Op 23 september veranderde de oorlogssituatie grondig: vroeg in de morgen werden brug 5 en brug 6 door de Duitsers opgeblazen. De laatsten die brug 5 passeerden waren de Duitse troepen die slag hadden geleverd in Geel-Ten Aard. De Duitsers trokken zich terug achter het kanaal en in de bossen van de Hoge Vijvers en ze maakten zich klaar voor een felle verdediging van hun posities. Dat werd ook snel duidelijk toen de Engelsen arriveerden vanuit Postel bij de dynamietfabriek. Die Engelsen, dat waren soldaten van het tweede Bataljon van het Monmouthshire Regiment, die we in de rest van het verhaal de MONS zullen noemen. In de vooravond van 24 september konden ze relatief gemakkelijk de aanwezige Duitse

bewakers van de dynamietfabriek uitschakelden. De Mons trokken daarna rond 19 h richting Voorheide, zoals toen Onder d'Eike nog genoemd werd, en richting Grens, dus naar de straten waarvan we een gedeelte zojuist gepasseerd zijn toen we naar hier kwamen. Ze werden ondersteund door de kanonnen van het Britse 133ste Field regiment, kanonnen die opgesteld stonden aan de dynamietfabriek.

Het regende voortdurend pijpenstelen en er stond een hevige wind. Straten en velden werden herschapen in een modderige brij en onder die omstandigheden probeerden de MONS door te stoten tot aan de weg Arendonk-Eindhoven.

De motor van onze secretaris bij het monument.

Onmiddellijk na het vertrek vanaf de dynamietfabriek kwamen twee soldaten, luitenant David Evans en korporaal Thomas Weather, om door landmijnen in de Poederstraat. Verder verliep de tocht tot aan de grote weg zonder noemenswaardige tegenstand.

Na het vallen van de avond begon de strijd echt. De Duitsers, waaronder SS-eenheden en elite-paracommando's, vielen aan in de duisternis. Wat volgde was een nacht vol chaos: handgranaten vlogen over en weer en vuurgevechten vanuit keldergaten en vanaf daken maakten heel wat slachtoffers. Soms zaten Britten en Duitsers in hetzelfde huis, slechts gescheiden door muren. De communicatie met de Britse artillerie viel door het slechte weer geregeld uit, maar de vastberadenheid van de Engelse bevrijders bleef. Tegen 4u30's morgens trokken de Duitsers zich terug, en konden de Britten zich hergroeperen. Toch was het nog lang niet voorbij. In de ochtend

van 25 september probeerden 300 Duitse soldaten een tegenaanval uit te voeren. Ze drongen tussen de artillerie en infanterie door, maar werden met precisievuur teruggedreven. Vanaf dan begon een kat-en-muisspel dat zou duren tot de nacht van 2 op 3 oktober. Toen trokken de Duitsers zich, zowel vanaf de omgeving van brug 5 als van brug 6, definitief terug tot boven Baarle-Hertog.

Op 3 oktober 1944, na vier jaar en vijf maanden bezetting, was Arendonk eindelijk volledig bevrijd. Maar deze overwinning had een hoge prijs. Tijdens de gevechten op 24 en 25 september sneuvelden 18 Britse soldaten. Onder hen jonge mannen, sommigen nog maar begin twintig. 15 van hen werden

voorlopig begraven in de tuin van de directeur van de dynamietfabriek. Drie anderen werden begraven in Meerveldhoven. Later kregen ze allemaal een definitieve rustplaats op het oorlogskerkhof van Valkenswaard, het Valkenswaard War Cemetery.

We mogen hun offers nooit vergeten. Zij kwamen van ver, staken grenzen over, en gaven hun leven op vreemde bodem — voor onze vrijheid. Laten we stilstaan bij wie ze waren: jonge mensen, met dromen, gezinnen, een toekomst. Vandaag herdenken we niet

Het monument ligt direct aan de noordzijde van het kanaal in Arendonk.

enkel soldaten, maar mensen. Staf zal het verhaal van een vijftal van die jonge helden onder de aandacht brengen.

Vervolg van de toespraak

Dames en heren, beste genodigden. Vandaag brengen we het verhaal van vijf jonge mannen die hun leven gaven voor onze vrijheid, allen verbonden door hun dienst in het 2de bataljon,

Monmouthshire Regiment – en door de tragische gebeurtenissen op de Voorheide op 24 september 1944. Deze vijf staan symbool voor de 18 militairen die sneuvelden bij de bevrijding van Arendonk. Hun foto's staan afgebeeld op een van de infozuilen.

Twee van hen kwamen uit Cwbran (Cwymbran) Zuid-Wales, niet ver van Pontypool – de thuisbasis van hun bataljon. Eén van hen was **Thomas Wheater**, 29 jaar oud. Geboren in de East End van Londen, kreeg hij zijn opleiding in Cwymbran, waar hij samen met zijn broer diende. In juni 1944 trouwde Thomas met Vera Hodges, maar het jonge huwelijk werd abrupt beëindigd toen hij amper één jaar later als één van de eersten op de Voorheide omkwam door een landmijn. Een tweede naam die we vandaag herinneren is

Arthur Meredith Cook, 27 jaar oud, afkomstig uit de Engelse West Midlands. Arthur was slager van beroep, een toegewijde vader van een vierjarig zoontje, en een man met een eenvoudig, maar betekenisvol leven. Hij streed mee tijdens de landing in Normandië en werd pas kort voor zijn dood overgeplaatst naar het 2de bataljon. Hij liet twee broers achter in militaire dienst – de ene in Europa, de andere in India.

Ook **Trevor Aubrey**, 26 jaar oud, verloor het leven op de Voorheide. Hij was getrouwd met Cladys, en zijn laatste ontmoeting met zijn broer bij het station van Swansea blijft een bitterzoete herinnering – een vluchtig afscheid dat onverwacht ook het laatste zou zijn.

Ook herdenken we **Thomas Gray**, geboren in 1915. Hij was vader van twee jonge kinderen, van wie hij zijn jongste zoon nooit heeft mogen ontmoeten. Op die fatale dag in september werd hij dodelijk getroffen door een Duitse sluipschutter. Zijn kameraad, Private Greenfield, schreef later aan zijn weduwe hoe Thomas en zijn gevallen kameraden in de tuin van een dynamietfabriek werden begraven, met bloemen op hun graven, gelegd door dankbare bewoners. Vandaag sta ik hier nog met een bijzonder verhaal

De volgende slachtoffers van het 2de Monmouthshire Bataljon vielen bij Arendonk (Voorheide) en liggen nu begraven op de militaire begraafplaats Valkenswaard:

AUBREY, TREVOR
BROWN, RALPH AUSTIN
COOK, ARTHUR MEREDITH
DAGNALL, CHARLES STANLEY
DESMOND, JOSEPH DANIEL
EVANS, DAVID ARTHUR
FINLEY, GERARD JAMES
FISHER, HENRY ALBERT
GALLOWAY, ALBERT ALFRED
GIBSON, WILLIAM CHRISTOPHER
GRAY, THOMAS
LYONS, PATRICK JOSEPH
MORGAN, FREDERICK JOHN
MORGAN, JOHN
POWIS, ALFRED HENRY
STUART, HERBERT
WHEATER, THOMAS HEBBER
YATES, JAMES ARTHUR

— een persoonlijk verhaal, dat symbool staat voor zovelen die hun leven gaven voor onze vrijheid, verteld door zijn neef Peter Williams. Peter kon vandaag jammer genoeg niet aanwezig zijn, maar tijdens zijn laatste bezoek aan Arendonk in 2023

vertelde Peter het verhaal van **Joseph Desmond**.

Graag wil ik het hier herhalen in zijn bewoordingen: "Joseph Desmond, mijn oom, werd geboren in Zuid-Wales, als zoon van Jeremiah en Roseanna. Zijn ouders leerden elkaar kennen tijdens het herstel van Jeremiahs verwondingen in de Eerste Wereldoorlog. Joseph groeide op in een warm gezin met drie broers en vier zussen, onder wie mijn moeder.

Voor de oorlog werkte Joseph in de kolenmijnen en fabrieken van de Welshe valleien. Hij was sportief,

sociaal en geliefd. Hij had gevoel voor humor, en mama herinnert zich levendig hoe hij grapte over de lelijke verf in de hal: “Ik heb geen verstand van deze kleur, hè mam?”

Joseph trad toe tot het second bataljon Monmouthshire, een onderdeel van de 53ste Welsh Divisie. In 1942 trouwde hij met Martha

Barrow, een WAF-lid. Kort daarna raakte zij zwanger van hun zoon Jeffrey — een kind dat Joseph nooit zou leren kennen.

Na intensieve training landde zijn bataljon na D-Day in Normandië. In september 1944 staken zij de Belgische grens over. Op 24 september, bij de gevechten rond Arendonk, werd Joseph dodelijk getroffen. Zijn lichaam werd uiteindelijk begraven in Valkenswaard, waar hij nog steeds rust — samen met zijn kameraden. Mijn moeder bewaarde zijn foto haar hele leven op haar kaptafel. In 2005, meer dan zestig jaar na zijn dood, kon ze samen met haar zussen eindelijk zijn graf bezoeken.

Ik wil vandaag mijn dank uitspreken aan de mensen van Arendonk, aan hen die de graven verzorgden, en aan de lokale historici die dit verhaal levend houden. Want dat is onze plicht: herinneren. Blijven vertellen.” Joseph was geen naam in een geschiedenisboek. Hij was een jonge man met dromen, liefde, familie. Hij stierf voor onze vrijheid. En daarom mogen we hem — en al zijn medestrijders — nooit vergeten. Vijf jonge mannen. Vijf verhalen van liefde, verlies en opoffering. Elk van hen had een toekomst, een gezin, een thuis – en ze lieten dat alles achter om te vechten voor onze vrijheid. Hun namen staan gegrift in de geschiedenis van onze streek, in de herinnering van hun families, en in onze harten.

Ik wil daarom besluiten met een gedicht van Laurence Binyon als een ode aan de gevallenen:

“They shall grow not old, as we that are left grow old;
Age shall not weary them, nor the years condemn.
At the going down of the sun and in the morning,
We will remember them.”

Namens de “Arendonkse dienst voor toerisme” en namens “Aweg”, De Arendonkse werkgroep voor erfgoed en geschiedenis danken wij u hartelijk voor uw aanwezigheid. ●

Stichting Erfgoed 40-45, gemeenten Valkenswaard en Waalre

Korte mededelingen

Onderzoek Jean Descubes

Tijdens de herdenkingen van 4 en 10 mei 2025 werd door de heer van Mierlo gevraagd om een plaquette te plaatsen op de begraafplaats Rosheuvel in Valkenswaard voor de Franse militair Jean Descubes. Ten aanzien van de aanwezigheid en plaats van overlijden van de betreffende militair waren nog diverse vragen niet beantwoord. Door de stichting Erfgoed 40-45 is een onderzoek ingesteld in Frankrijk. De resultaten van het onderzoek zijn, in een 40 pagina's tellend dossier, ter kennis gebracht van het College van Burgemeester en Wethouders van Valkenswaard. Aan de hand van onze bevindingen kunnen zij een besluit nemen over het plaatsen van een plaquette. Het opgemaakte rapport zal in de toekomst op onze website zijn te vinden. ●

Meer weten? Kijk op deze link:
<https://erfgoed40-45.nl/anderen/>

Natuurbegraafplaats Klein Borkel

De gemeente Valkenswaard onderzoekt de mogelijkheid om te komen tot een natuurbegraafplaats in Klein Borkel. De stichting 40-45 weet dat er tijdens de bevrijding van Valkenswaard zware gevechten hebben plaatsgevonden in dat gebied. Zij hebben het College van B & W van Valkenswaard gevraagd betrokken te worden bij de verdere ontwikkelingen van een gekozen gebied. De eerste overleggen tussen de stichting en diverse organisaties hebben inmiddels plaatsgevonden. ●

Uitnodiging adoptanten wachtlijst

Naar aanleiding van de adoptantenavond van 28 mei 2025 is besloten om de adoptanten die op de wachtlijst staan meer te betrekken bij het adoptieplan. Zij zijn natuurlijk altijd welkom bij alle herdenkingen. Voor de herdenking, georganiseerd door de stichting Erfgoed 40-45, op 24 december aanstaande zullen zij actief worden uitgenodigd. Zij kunnen hun kaars neerzetten aan de voet van het kruisbeeld op de begraafplaats. ●

Een bijzondere vondst!

Onlangs werden wij benaderd door Frans Harkema uit Valkenswaard, die bezig was met het opruimen van zijn werkplaats en toen wel iets heel bijzonders vond!

In zijn werkplaats stond al decennialang een zware houten werkbank. Deze was opgebouwd uit meerdere platen die op elkaar geschroefd waren. Om de bank gemakkelijker te kunnen verplaatsen, besloot hij deze uit elkaar te halen. Wat hij toen aantrof, had hij nooit kunnen vermoeden.

Verstopt onder de bovenste platen, waar jarenlang op gewerkt was, lag een bord dat decennia verborgen is gebleven. Een bord met geschiedenis, met een verhaal.

Via zijn zoon, die online op zoek ging naar informatie over het distributiekantoor in Valkenswaard tijdens de oorlog, kwam hij uit bij onze stichting. Deze pagina hadden we pas recentelijk online gezet, toeval bestaat niet zeggen ze dan wel eens

Dit bord heeft tijdens de oorlogsjaren en ook na de oorlog bij het distributiekantoor van Valkenswaard gehangen. Het is super bijzonder dat een item zoals dit tot op de dag van vandaag nog bestaat. Dit is een echt museumstuk!

Dat dit bord nog bestaat, en na al die jaren zo goed bewaard is gebleven, is ronduit bijzonder. Dit is een tastbaar stukje geschiedenis. Een object met een ziel, dat als het kon praten ons velen verhalen kan vertellen.

Het bord met daarop 1 van de platen die hem jarenlang afdekte.

Het bord na een zorgvuldige schoonmaker door de schenker.

Wij zijn diep geraakt en vereerd dat dit bord nu aan onze stichting is geschonken. Het is een waardevolle aanvulling op onze collectie en we zullen het met de grootst mogelijke zorg bewaren. Dankzij mensen zoals deze schenker blijft het verleden levend en kunnen wij het verhaal blijven doorgeven. ●

Wil je meer te weten komen over de overval op het distributiekantoor? Kijk dan op onze website via onderstaande link:

<https://erfgoed40-45.nl/overval-distributiekantoor/>

Evert Meijs van Valkenswaard24 maakte een mooi verslag over de vondst. Deze kunt u teruglezen op de volgende link:

<https://valkenswaard24.nl/home/artikel/110821/Uniek-bord-uit-Valkenswaardse-oorlogstijd-na-80-jaar-boven-water-Wij-zijn-superblij>

Het bord voor de schoonmaak.

Fietsen door het oorlogsverhaal

Elk jaar in mei en september staan we stil bij de oorlogsslachtoffers en vieren we onze vrijheid. Maar de periode tussen mei en september is ook bij uitstek de tijd om eropuit te gaan en te genieten van het lekkere weer. Het maken van fietstochten en het ontdekken van (de verhalen van) een streek zijn ongekend populair. Ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding in 2019 is het boekje 'Oorlogsherinneringen in Valkenswaard en Waalre' uitgebracht. Dit full color boekje van 64 pagina's bevat twee fietsroutes langs oorlogslocaties in beide gemeenten (24 en 30 km). Onder andere Stichting Erfgoed 40-45 en de gemeente Valkenswaard hebben hun medewerking verleend aan deze uitgave. De fietsroutes zijn uitgezet over het bekende knooppunten-netwerk. Fietzers komen uiteraard langs de bekende locaties die een link hebben met de Tweede Wereldoorlog, zoals De Bunker en de militaire begraafplaats in Valkenswaard en de oude Willibrorduskerk in Waalre. Maar ook langs minder voor de hand liggende locaties, zoals plekken waar vliegtuigen zijn neergestort en oorlogsgraven. Van alle locaties wordt in het boekje beknopt het achtergrondverhaal verteld in zowel het Nederlands en het Engels. Het is daarmee tevens een compact en informatief naslagwerk over de Tweede Wereldoorlog in Valkenswaard en Waalre.

Naast een manier om het lokale oorlogsverhaal op een laagdrempelige manier 'te beleven' zijn de fietsroutes

ook gewoon leuke tochten door de mooie natuur en omgeving van Valkenswaard en Waalre.

Het fietsrouteboekje 'Oorlogsherinneringen in Valkenswaard en Waalre' is verkrijgbaar bij VVV Valkenswaard. Zo lang de voorraad strekt. ●

Zie ook: [Fietsroute Oorlogsherinneringen](#) | [Visit Valkenswaard](#)

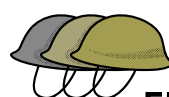

Uw Hulp

De stichting Erfgoed 40-45, gemeenten Waalre en Valkenswaard is een stichting zonder winstoogmerk. Dit betekent dat de gehele inkomsten besteed worden aan de doelen die de stichting nastreeft. Dit zijn onder andere de kosten die het onderhouden van een stichting met zich meebrengt (bankkosten, website, porto, etc.), onderzoek naar de graven, educatie van de lokale jeugd, eventueel een kopje koffie als familieleden vanuit de hele wereld besluiten de graven te bezoeken en nog meer gelijkwaardige zaken. Om deze kosten te kunnen dekken zijn we altijd op zoek naar sponsors of donaties. Wilt u de stichting sponsoren dan kunt u contact met ons opnemen. Ook om eventuele tegenprestaties te bespreken zoals een advertentie in de nieuwsbrief of website, spandoek bij een evenement etc.

Verder zijn we altijd op zoek naar verhalen, foto's, attributen etc. omtrent de Tweede Wereldoorlog. Heeft u iets, twijfel dan niet en neem contact met ons op.

Wij danken u bij voorbaat voor uw steun! ●

STICHTING ERFGOED 40-45
VALKENSWAARD EN WAALRE

**VWCAP is een onderdeel van
de stichting Erfgoed 40-45, gemeenten
Valkenswaard en Waalre**

**Correspondentieadres:
Willibrorduslaan, 5581 GG Waalre.
info@erfgoed40-45.nl**

**Website: www.erfgoed40-45.nl
www.valkenswaardwarcemetery.nl**

**Bank: IBAN nr. NL 27 RABO 01.16.58.46.45
t.n.v. Stichting Erfgoed 40-45**

De stichting heeft de ANBI status.